WAVING THE LULAV

❖לְךּ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה, וּבְשֵׁם יהוה אֶקְרָא. נְדַרִי לַיהוה אֲשַׁלֵּם, נָגְדָה נָּא לְכָל עַמּוֹ. בְּחַצְרוֹת בֵּית יהוה, בְּתוֹבֵכִי יְרוּשָׁלֵיִם הַלְּלוּיָה.

> Congregation, then *chazzan*: תהלים קיז

הללו אֶת יהוה,* כָּל גּוֹיִם, שַׁבְּּחְוּהוּ כָּל הָאֻמִּים.* כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסִרּוֹ,* וֵאֵמֵת יהוה לִעוֹלֶם, הַלְּלוּיָה.

Each of the following four verses is recited aloud by the *chazzan*. After each verse, the congregation responds הודר לַה׳ כִּי טוב, כִּי לְעוֹלֶם חַקְדּוֹ, and then recites the succeeding verse.

On Succos, the Four Species are waved. See page 631.

בי לעוֹלָם חַסְּהוֹ. בִּי לְעוֹלָם חַסְהוֹ. בִּי לְעוֹלָם חַסְהוֹ. בִּי לְעוֹלָם חַסְהוֹ. בִּי לְעוֹלָם חַסְהוֹ. Species are waved. See page 631.

* תחלים קיח

* ליהוה כִּי טוב,*

יאמַר נָא יִשְׂרָאֵל,

יאמְרוּ נָא בִית אַהֲרֹן,

יאמְרוּ נָא יִרְאֵי יהוה,

מָלְ הַבּּנְצַרֹּ בְּקְרָאתִי יָה, עָנְנִי בַפֶּיְרְחָב יָה. יהוה לִי לֹא אִירָא, מַהְ יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. יהוה לִי בְּעֹוְּרִי, יּ וַאֲנִי אֶרְאָה בְּשֹׁבְּח לִי אָדָם. יהוה לִי בְּעֹוְּרִי, וַאֲנִי אֶרְאָה בְּשֹׁבְּח לִי אָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוה, מִבְּּטְחַ בָּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוה, מִבְּּטְחַ בִּיְנִי, בְּשֵׁם יהוה כִּי אֲמִילַם. סַבְּוֹנִי גַם סְבָבְוֹנִי, בְּשֵׁם יהוה כִּי אֲמִילַם. סַבְּוֹנִי בַּרָבֹרִים דֹעֲכוּ בְּאֵשׁ קוֹצִים, בְּשֵׁם יהוה כִּי אֲמִילַם. דְחֹה רְחִיתַנִי לִנְפֹּל, וַיהוה עְזָרְנִי. עָזִי וְזִמְרָת יָה, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. בְּעָבַן יהוה עִשָּׁה חֵיל. יִמִין קוֹל רָנָּה וִישׁוּעָה, בְּאָהַלֵי צַדְּיִקִים, יּ יִמִין יהוה עְשַׂה חֵיל. יִמִין קוֹל רְנָּה וִישׁוּעָה, בְּאָהַלֵּי צַדְיִקִים, יִּ יְמִין יהוה עְשַׂה חֵיל. יִמִין

latter serves him only in response to external threats (Sforno).

בּהְלֹנוֹ ת הֹיפּ Praise Hashem. This psalm, containing only two verses, is the shortest chapter in all of Scripture. Radak explains that its brevity symbolizes the simplicity of the world order which will prevail after the advent of the Messiah.

הָאָמִים ... הַאָּמִים ... הַאָּמִים ... הוֹים ... הוֹים ... הוֹים ... המוֹים ... המִים ... המִים ... המִים ... המִים ... הַאָּמִים ... הַאָמִים ... הַאָּמִים ... הַאָּמִים ... הַאָּמִים ... הַאָּמִים ... הַאָּמִים ... המוֹים ... המיים ... המוֹים ... המוֹים ... המוֹים ... המוֹים ... המיים ..

פי גָבֵר עָלִינוּ חְסְרּוּ – For His kindness has overwhelmed us. Why should non-Jewish peoples and nations praise God for overwhelm-

ing Israel with Divine kindness? Israel will merit God's kindness because of the extraordinary service they rendered to Him. Recognizing Israel's distinction, the nations will consider it a privilege to become subservient to God's chosen ones, and will praise Him for His kindness to the Jews (Yaavetz Hadoresh).

שה בי טוב פי הדר להי בי מום. This is a general expression of thanks to God. No matter what occurs, God is always good and everything He does is for the best, even though this may not be immediately apparent to man (Abarbanel).

בּמְעְ הַמְּצֶר 6 - From the straits. This psalm expresses gratitude and confidence. Just as David himself was catapulted from his personal straits to a reign marked by accomplishment and glory, so too Israel can look forward to Divine

יהוה רוֹמֵמָה, יְמִין יהוה עְשָה חֲיִל. לא אָמוּת כִּי אָחְיֶה, וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָה.* יַסֹר יִסְּרְנִּי יָה, וְלַמֶּוֶת לֹא נְתָנֵנִי.* • פִּתְדּוּוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶקֹ, אָבֹא בָם אוֹדֶה יָה. זֶה הַשַּׁעַר לַיהוה, צַדִּיקִים לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶקֹ, אָבֹא בָם אוֹדֶה יָה. זֶה הַשַּׁעַר לַיהוה, צַדִּיקִים יָבְאוּ בוֹ. (בּוֹה cach of the following four verses is recited twice.) אוֹדְרָּ* כִּי עֲנִיתְנִי, וַהְיֹ לִישׁוּעָה. אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, הְיְּתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.* מֵאֵת יהוה הְיְתָה וֹאת, הִיא נִפְּלָאת בְּעֵינֵינוּ.* זֶה הַיּוֹם עֲשָׂה יהוה, נַגִּילָה וְנִשְׂמְּחָה בוֹ.

The next four lines are recited responsively — chazzan, then congregation. On Succos, the Four Species are waved during the next two verses. See page 631.

יהוה הושיעה נא. אָנָא יהוה הושיעה נָא. אָנָא יהוה הַצְלִיחָה נָא. אָנָא יהוה הַצְלִיחָה נָא. אָנָא יהוה הַצְלִיחָה נָא.

Each of the following four verses is recited twice:

On Succos, the Four Species are waved each time the verse הודה is recited. See page 631.

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יהוה, בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יהוה. אֵל יהוה וַיָּאֶר לְנוּ, אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים, עַד קַרְנוֹתְ הַמִּוְבְּחַ. אֵלִי אַתָּה לְנוּ, אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים, עַד קַרְנוֹתְ הַמִּוְבְּחַ. אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶרְ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְּמֶךְ. הוֹדוֹ לֵיהוה כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְׁרוֹ.

יִנוּ בָּל מַעֲשֶׂיךּ,* וַחֲסִידֶיךְ צַּדִּיקִים* עוֹשֵׁי רָבָּל וְיַבְּלְוּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֶׂיךּ,* וַחֲסִידֶיךְ צַדִּיקִים* עוֹשֵׁי רְצַבְּרְנָה יוֹדוּ וִיכָּרְְכוּ יִשְׁרָאֵל בְּרָנָה יוֹדוּ וִיכָּרְכוּ עֶתְּיִשׁוּ וְיַפְאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְּדִישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶתּ וִישׁבְּחוּ וִיִּפְאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַבְּרִישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת

לא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מֵעְשֵּׁי יָה — I shall not die! But I shall live and relate the deeds of God. I will survive the assassination attempts of my enemies and live to recount the deeds of God, Who saved me from my foes (Radak).

יַפּרנּי יָהְ וְלַפֶּוֶת לֹא נְתְנָנִי — God has chastened me exceedingly, but He did not let me die. Throughout the duration of the exile, I survived because whatever suffering God decreed was only to atone for my sins (Rashi).

בו בו השער להי צדיקים יבאו בו — This is the gate of HASHEM; the righteous shall enter through it. This refers to the gate of the Temple. When the exile is over, the righteous will enter through this gate, and they will thank God for answering their plea for redemption (Targum; Rashi).

∞§ Repetition of Verses

אוּדְהָ – I thank You. From this point until the end

of the Scriptural part of Hallel — i.e., the nine verses until יְהֵלְלוּךְּ — each verse is recited twice.

This entire psalm, which begins with הודו לה, Give thanks to Hashem, follows a pattern, namely, that each new theme is repeated in the next verse or two in the same or slightly different words. Therefore the custom was introduced to follow through on this repetition by repeating each of these verses as well (Rashi to Succah 38a).

Another reason for repeating each verse is based upon the Talmud (*Pesachim* 119a) which relates that these verses were recited in a responsive dialogue between Samuel, Jesse, David, and David's brothers when the prophet announced that the young shepherd would be the future king of Israel. To honor these distinguished personages, we repeat each one's statement, as if it were a full chapter.